

כא הושי בנה בחיפה בית-קברות לסופרים בחיפה. זוהי קידמה גדולה.

פעם, פעם, היו קוברים אתם מחוץ לגדר. כראוי וכמגיע למי שניאן, חילל, ביה, השביע, הוקיע, מרד, כתב ספרות, ועוד ועוד. אבל לימים נוכחו לדעת שאין את מי לקבור מחוץ לגדר — כולם בחורים טובים, ורוצים להיקבר והקא מבפנים. או התחילו לקבור מבפנים לגדר. ככה זה נמשך, עד שנגמר הכלאי. או התחילו להכין מלאי ליום הדין. שני ארכיטקטים וכומחה לשימורי בשר ורוח חיה את דעתם שהמקום הטוב ביותר, מבחינת האקלים והתזונה, לשימור סופרים מתים הוא בחיפה. בית-הקברות בנוי בצורה מודרנית ומתאימה לתנאים. כל מת מקבל דירה בת כמה חדרים, הול, נוחיות, החלונות צופים אל הים או אל ההר, לפי מה שנותן השראה. ייתכן גם מיוזג-אוויר, למי שאינו יכול לעמוד בריה העולה מכנימיות.

בתוך מקפאה זו יכול הסופר לשבת וליצור בנחת — יצירות ליום האם, יצירות ליום האב, ליום הילד וליום הזקן. ובכלל, אל תשליכו לעת זיקנה. אנו תקפה שאיש לא ישליך את הסופר בשה שמיר לעת זיקנה. אנו תקפה שלא תתבדנה השמועות לפיהן מעמד גם הוא לפנתאון החי. תהי נפשו צורה בצורר חיי האומה לעד!

★ ★ ★
ביצי הדינוזאורים

שנת 1946 יצאה כאן קבוצת צעירים בקובץ ספרותי בשם "יקוט הרעים". היו אלה הצעירים המטופחים ביותר שיצאו אי פעם מתחת החכמה של זה שנקרא כאן "התנועה הפועלים". כיפת אותם משורר טוב-לב בשם שלונסקי, שאהב תמיד כשרונות צעירים. לימים התברר שהכשרונות גדולים הרבה יותר ממה שהיה סבור. ראשית, בעטו בו בעיטה עזה, כמו שבועטים תמיד בזה שעשה לנו טובה אי פעם. שנית, הפכו כולם לקומיסרים ששלטו בך את שלטונם במשך דור שלם וקראו לעצמם "דור ה' פלמ"ח".

אחד מהם היה הקימיסר של עתין במחנה. הוא דאג להלק כל שמיר ושרת מסביב לביתו הקטן והצנוע. השני היה קומיסר במשטרה. השלישי היה אף הוא קומיסר בעתון במחנה. ואחר קומיסר ביחידת המדליונים. איננו יודעים מה הוא עושה עתה. הרביעי הפך לסוחר בתשי משייקדושה של פולחן הפלמ"ח, והיום בעל מועדון לילה פורח. חמישי פתח והששי שתרם בשותפות משרד לפרסום. רק אחד מכולם נותר עד היום חבר קיבוץ, ורק שלונסקי הזקן נשאר מבודד, משורר, נאמן עד היום

עשה שמיר

רבות בסיפורו של שמיר, ותמיד בלוחית רגש-נחיתות מיני, משהו המזכיר את רגש-הנחיתות של הלבן בפני הכושי. כנראה שבשדות הלכו רק אשכנזים, בימים הטובים ההם שהלפו לבלי שוב.

שמיר מספר לנו לתינו שיודקה הוא הוא שרצח את ברנדוט. וזה נחמד מאד. כי כל קצין-משטרה וכל מפקד נמוך בשרות הבטחון שלנו (שב.) ידעו עכשיו את כי לחפש עכשיו בקשר לרצח ברנדוט — אי אפשר לטעות בטימנים שנתן שמיר באיש. כל ירושלים מכירה אותו. לא חשוב שכולנו יודעים שהאיש לא רצח את ברנדוט, ושבתחינה פיזית אפילו לא יכול היה לעשות זאת — הוא התגייס לצבא זמן רב לפני פירוק הלחי — החשוב

אתם פורשים ומחבלים בעבודת הישוב המאורגן, אמר הפקיד. אנחנו נתונים כאן בין הפטיש והסדן. מצד אחד מתנכלים אלינו הבריטים. מצד שני הערבים. אנו ממלאים כאן שליחות של המוסדות העליונים. אם תיקחו מכאן את הכסף, יאשימו אותנו גם הבריטים וגם הערבים בשיתוף פעולה עם הטרוריסטים, ויאהו אנו באישי".

לאחר שגמר הקופאי את הנאים, לקחנו ממנו את הקופה. כדי לקנות תחמושת ללוחמים. בבסיס פתחנו אותה וספרנו את הכסף — היו שם בדיוק 3000 לירות מנדטוריות.

למחרת קראנו בכל העיתונים תאור ציורי של השוד, ומה נדהמנו לראות שהטרוריסטים שדדו 700 לירות מנדטוריות!

פטר ההבדל ב-400 לירות התברר לנו חיש מהר: היתה עוד קופה נוספת, שאומה לא ראינו ולא לקחנו, ובה היו 400 לירות. אחרי השוד החלוקו בסכום פקידה-העירייה החרוצים, הממלאים שליחות לאומית עליונה, ואת האשמה הטילו עלינו.

זה היה המגע הראשון שלי עם הרמה המיסרית של המדינה-בדרך.

המגע השני היה בשנת 1949 — כמה חודשים לאחר שחרורנו מהצבא. כולנו, הסטודנטים לשעבר, התהלכנו או קצת רעבים, קצת מחוסרי-עבודה, קצת מבולבלים, ולא ידענו בדיוק מה נעשה מחר.

אנשי לח"י הפשוטים והצנועים חזרו איש איש לביתו ולמשפחתו ועד היום לא שמענו על איש מהם שגנב ומעל — מהסיבה הפשוטה, שלא נתנו להם הזדמנות לכך. מכיוון שלא הפכו לפקידים נבואים, ואולי מפני שקיבלו בלחי" חינוך טוב בפרשה "לא תגנוב".

באחד הימים הרעים הללו פגשתי בתל-אביב איש תנועת הפועלים, סטודנט לשעבר, שהיה מאנשי המנגנון כשכר של "ההגנה" בירושלים. ולאחר מכן סרן בצבא.

"מה נשמע?" שאל אותי חברו לדעה של משה שמיר.

"לא טוב", עניתי.

"אין עבודה?" אמר האיש.

"אין עבודה", אישרתי.

"אתה היתה בלחי", נכונ?"

"נכון".

"אני מכיר אותך. נדמה לי שהשתתפת בכמה פעולות שיד".

"נכון", אמרתי.

פנה קבור הכלב

"שמע, מה דעתך לבצע איוו פעולה שוד?"

★ ★ ★

שוד פרטי בהחלט

דהמתני. עוד לא ידעתי או מה שאני יודע היום. מאד-מאד רציתי לדעת מי הם חבריו של זה שהסגיר אותנו לבריטים ועינה אותנו ורדף אותנו ככלבים שוטים, המוכנים עכשיו לזהם את ידיהם בשוד פרטי. מסכים, אמרתי.

עוד באותו יום, אחר הצהריים, נפגשתי עם שני חבריו של האיש. אחד מהם היה איש-רכש ותיק של "ההגנה", והשני סתם איש פלמ"ח לשעבר.

איש הרכש, שעבד שנים רבות גם בש"י, היה בעל האינפורמציה: ביום זה וזה תצא מכונת מתל-אביב לכיוון הרצליה. במכונת יהיו 4000 ל"י משכורת ל- פועלים.

שימו לב: משכורת לפועלים.

"יש לך איוושהי הצעה?" שאל איש-הרכש. כל העיניים הופנו אלי, המומחה מלחי לשדידות. ביקשתי מהם ספה, ונוכחתי שהמכונת תעבור ליד איזור פרדסים. מהעד השני של הפרדסים, כביש גישה קטן, מכיוון רעננה.

הצעתי: "קחו מכונת, סעו בה בכביש הגישה עד הפרדס. היכנסו ברגל לפרדס, ובתיכו תחליפו את הבגדים. מהפרדס תופיעו על הכביש הראשי לבישים כשטרתי תנועה. כאשר תבוא המכונת, יצירו אותה לבדיקת הניירות. שילפו אקדה, והכריחו את הנהג ואת השומר לצאת. אם יגלה מישהו התנגדות — תנו לו מכה עם האקדה בראש, קחו את הכסף והסתלקו דרך הפרדס. תחליפו שוב את הבגדים וסעו במכונת הביתה".

"התכנית טובה מאד", אמר איש הרכש. "רק לדבר אחד אינני יכול להסכים: איני מסכים לתת ליהודי מכה עם אקדה בראש".

"אם אינך מסכים לתת ליהודי מכה בראש, מדוע אינך הולך לעבוד?" שאלתי; ובזאת תמה תכנית השוד.

אילו כדאי להוסיף, לדידעתי של שמיר, שמעולם לא התכונתי להצטרף לחבורה זו של ידידיו או לאפשר להם לבצע את התכנית. אבל כמה צחקתי אז! וכמה אני צוחק עד היום, כאשר אני חושב באילו עמדות-מפתח נמצאים היום שלוש האנשים הללו!

ומכיוון שאינני מלשין, שמיר, לא אגדה לך אפילו כרמז מי האנשים הללו. אולי אתה נפגש אתם ערבי-ערב ודן בסכנת השתלטות הימין על תנועת הפועלים?

הוא שחמט-עשרה שנים לאחר הסיוון הזכור לדראין קם סופר עברי ומלשין.

ולא רק את ברנדוט רצח יודקה. הוא עשה דבר עוד יותר יפה: הוא וחבריו, אנשי לח"י, מצאו שלושה פחים מלאים מטבעות זהב שהחביאו הערבים — משהו בשווי של 70,000 ל"י בערך. מה עשו? חילקו את הכסף ביניהם

מאת
עמוס קינן

רקנו מוניות לפצועים שלהם. וכך קיבל יודקה את המינות שלו.

לי, אישית, נמאס כבר לשמוע את הסיפורים על אנשי לח"י השודדים, ששדדו כסף למען כיסם הפרטי. ונמאס לי לשמוע זאת ממש שמיר ומחבריו.

לחי"י היה הארגון הטהור ביותר שקם אי פעם בארץ הזאת. אני וחבריו ראינו כסף יותר ממה שראה שמיר או פעם, ומעולם לא מעלנו, לא גנבנו ולא שדדנו. הכל היה קודש למלחמה בבריטים, שאותם אהב שמיר מאד. החייל הפשוט ביותר, שהיה מוצא אפילו מטבע אחד, היה מבאי את המטבע בחרות-קודש למפקדו, והוא היה מעבירו ל- קופה.

★ ★ ★
זכרונות שד שודד

תקופת המצור בירושלים, כאשר ניסו כמה פושעים לסחוט כסף בשם המחתרת, דאג לח"י להעניש את האשמים בצורה מתאימה. השחיסה הופסקה. וכמה מפקדים ב"הגנה" שעסקו בשיק השחיר נאלצו להפסיק זאת לאחר התערבותו של לח"י, שהיה הגורם הטהור והמטהר בעיר בתקופה קשה זו. רבים מאלו הפושעים השחור של הברייה הרעבה, המכהנים כיום במשרות רמות בכמשיה"ה, אינם אוהבים את יודקה עוד התקופה הזאת.

אני הוצה לספר למשה שמיר שני סיפורים יפים על אנשי לח"י השודדים.

פעם שלחו אותי (כך) לבצע שוד בבית העירייה בירוש"י לים. בזמן הבריטים, כמובן, יצאתי עם כמה אנשים, נכנסנו לבניין העירייה, התפורנו בחדרים ובמסדרונות השונים. קהל גדול היה שם באותו יום, התאריך האחרון לסיוור המסים. כאשר הגיע תורנו לשלם לקופה, ציחינו על הקופאי להרים את ידיו ולפתוח את הקופה. "האם מותר לי להגיד משהו?" שאל הקופאי. נתנו לו את זכות הדיבור.

לדברים בהם האמין או, משכמו ומעלה גבוה מכל תלמידיו שסרחו.

הם הלכו תמיד בתלם, ושכרם היה שק שעורים באבוס. הם לא התמרדו מעולם — רק החליפו אבוס (ובשום פנים ואופן לא החליפו סוס, כפי שסבורים רבים). תמיד ירקו אחריה ולא קדימה, ושיקרו במצח נחושה.

הם כתבו וכתובים עברית שאיש אינו מדבר — ערל-איוו. הם. תמיד יתארו בספרות העברית, החי מסולף, עד שיום אחד קרה להם הדבר הנורא ביותר — איש לא רצה לקרוא אותם.

בתחילה באו התיאטראות, שסירבו לקבל מהם מחזות. אחר-כך באו הוצאות הספרים, שסירבו לקבל מהם ספרים. והמוספים הספרותיים שסירבו לפרסם את שיריהם. וכמובן הקהל שסירב לראות כל מה שיוצא מתחת עטם.

אי קורא היום את מוסטנון? ומי קורא היום את שמיר? אלה הם הדינוזאורים של הספרות העברית, מאובנים גדולים מעידן הזוחלים, שפינו את מקומם לבעלי-חיים קטנים ממשפחת היונקים. היונקים הראשונים, מסוג החיילות והעכברושים, השמיזו את כל ביצי הדינוזאורים, ובזאת חיסלו את המשכיית הגזע. סוף-סוף זכינו לשתי שנים רצופות בהן לא הופיע אפילו ספר אחד של סופרי המשמרת הזוחלית. אמן.

מה עושה סופר שאין לו כבר מה לכתוב? הולך לביתו הקטנות החדש בחיפה.

★ ★ ★

סופר עברי ומדשין

פני כמה שבועות פרסם משה שמיר במערב סיפור בשם "החלוק הישן".

כמו כל סופר ריאליסטי גדול, אין למשה שמיר הכוח והדמיון להמציא דמויות המוכרות לנו את אלה שאנחנו מכירים. במקום זה היא לוקה חקא את אלה שאנחנו מכירים, ומעקם אותם כך שלא נכירם. וכדי שזנוע בדיוק למי הכתנה — הבסיס לכל ספרות טובה הוא רכילות — הוא גם נותן בהם סימנים מובהקים. שלא נחמיץ, חלילה, את ציפוק הרכילות ההבוי בתוך העוגה הספרותית. הפעם הזאת נטפל וחקא אל אדם שאני מכיר היטב, ושאיני גאה במאד להכירו היטב, כי יחד נלחמנו (כז) בשורות לוחמי-הירושלמיים.

מדוע אין הוא, שמיר, אוהב את ידידי, הנקרא בספר בשם "יודקה" — זאת מסביר שמיר מצויין: מפני שליודקה יש תוהו-פנים מוחתית, והולך לו מצויין עם בחורות, וחקא עם בחורות ששמיר היה רוצה למצוא חן בעיניהן. את המילה "מוחתי" ו"עדות המורח" ספרנו פעמים